

Chlebíček prežil všetky trendy

Petržalčan Pavol Mikula vrátil fenomén československej kuchyne medzi gastro elitu.

strana 4

Navštívte Mestský ovocný sad

Nezisková organizácia Stále dobrí organizuje v sade na Macharovej prednášky či cvičenia, snaží sa utvoriť aj skupinu „záhradkárov“. Pridať sa môžete aj vy.

strana 6

Ideálny šport pre seniorov

Príďte do Denného centra na Vyšehradskej, vyskúšajte a uvidíte, že vás petang bude tešiť.

strana 19

Kto nahradí predajcov textilu na Mlynarovičovej?

„Naša obľúbená predajkyňa textilu na trhovisku na Mlynarovičovej končí,“ napísala nám nešťastná petržalská seniorka Dana aj v mene svojich priateľiek. „Na naše komplikované postavy nám vždy vedela nájst oblečenie a teraz má vypovedanú zmluvu a musí odísť. Prečo? Aké sú zámery s trhoviskom?“

Dana na svojej „vietnamskej stálici“, ako ju familiárne volá, oceňovala dobrú slovenčinu a priam zázračnú schopnosť odhadnúť, čo jej „sadne“. „V bežných obchodoch s tým

mám problém. Navyše, už sa mi ťažko chodí, k nej som mala blízko z domu a bola ochotná sa mi venovať aj hodinu,“ hovorí.

V roku 2021 vyhradili petržalskí

poslanci v rozpočte 30-tisíc eur na dokumentáciu a rekonštrukciu trhoviska na Mlynarovičovej. Hoci vietnamský textil patrí už roky ku koloritu trhovísk, zvykli sme si naň a má aj svojich pravidelných zákazníkov, nie každého nadchýňa. „Súvisí ukončovanie zmlúv s prípravou na premenu tohto priestoru?“ pýtali sme sa preto mestskej časti. Prekvapujúco nie. „Vami spomínanými predajcami na trhu sa zaoberá zmluvná

Pokračovanie na strane 2 ➤

Platnosť akcie: 30.09.2021
www.mercedesbratislava.sk

MB Panónska

Teraz **zvýhodnený servis** pre 10 a viac ročné osobné vozidlá

- zľava **25 %** na vybrané diely
- zvýhodnená cena servisných prác **30 €/hodina** s DPH

Mercedes-Benz

The best or nothing.

MB Panónska, s. r. o., Panónska cesta 31, Tel.: +421 2 68294111

Slovo šéfredaktorky

Čo vlastne chceme?

Tak nám začal školský rok. Dcérina trieda sa učí v zborovni, lebo im cez leto nestihli zrekonštruovať triedu na odbornú učebňu. Nešťastná je. Hovorím jej, nech to nerieši, pri tých prognózach, ktorými sme denne zahltení, sa na školách postupne začnú zotvárať celé triedy, pretože sa v nich našiel jeden pozitívny. Miesta bude dosť, otázka skôr je, či bude pre koho.

A do toho prichádza na Slovensko pápež. Je absurdné, ako zároveň počujeme varovné správy o prudko sa zvyšujúcom počte nakazených, hneď vedľa tých, že na omši v Šaštíne sa očakáva účasť takmer 50-tisíc ľudí. A vedome ideme robiť z masovej akcie ešte väčšiu. Pretože počty nahlásených očkovaných na dôstojné prijatie nestačili... Kde sa zrazu stratila tá toľko prezentovaná spoločenská zodpovednosť? Majú tí, čo tu riadia protipandemické opatrenia, vôbec jasno v tom, čo vlastne chceme? Spomaliť ďalšiu vlnu pandémie alebo sa premoriť? V kontexte návštevy pápeža je odpoveď jasná. Takže by sme sa mohli držať tejto línie aj na školách a neposielať celú triedu do karantény, keď sa v nej zjaví jeden pozitívny. Tiež by mohol stačiť test. Ale tu to už odrazu neplatí.

Ingrid Jarunková

Verme, že nové pravidlá pri uzatváraní zmlúv s predajcami, súvisia so skultúrnovaním priestoru trhoviska.

► Pokračovanie zo strany 1 advokátska kancelária, pretože si neplnili povinnosti, ktoré im vyplývali zo zmlúvy,“ informoval nás stručne Daniel Bernát z referátu komunikácie mestskej časti.“

„Minulý rok neplatili, tento rok im nepredĺžili zmluvu, predávajú na čierno,“ zhrnul rovnako stručne Peter Slovák, ktorý je od augusta tohto roka novým šéfom povereným vedením Miestneho podniku verejnoprospešných služieb (MPVPS) Petržalka, pod ktorý patrí aj toto jediné funkčné trhovisko v Petržalke. Dostal vraj pokyn prenechať riešenie na advokátsku kanceláriu.

Detaily problému sme sa teda chceli dozvedieť od Advokátskej kancelárie Valach, Kišac, s.r.o. Ich webovú stránku sme nenašli, telefonický kontakt bol rovnako nedohľadateľný. Keď sa nám ho podarilo získať, dozvedeli sme sa len, že bez súhlasu klienta (MPVPS, pozn.red.) nám žiadne informácie neposkytnú.

A tak máme len pohľad z jednej strany, rozprávanie predajkyne, ktorá si neželá byť menovaná. Nazvime ju Mária. „Sme tu dvadsať rokov a nikdy sme nemali problém. Vždy sme komunikovali

s riaditeľom alebo so správcom, teraz si vymieňam listy s miestnym úradom, s miestnym podnikom, advokátskou kanceláriou a neviem ani, komu mám odovzdať kľúče od dvoch prenajatých stánkov,“ hovorí a ukazuje šanón, kde ma prehľadne uloženú celú komunikáciu.

Podľa jej slov rok čo rok fungovali na zmluvu, ktorá sa každoročne obnovovala. Po iné roky začínali po dohode s riaditeľom podniku alebo so správcom trhoviska vo februári alebo v marci, minulý rok ju pre pandémiu uzatvorili až v júni, platila do decembra 2020. V januári 2021, v čase tvrdého lockdownu, im však prišla výzva od advokátskej kancelárie na vypratanie priestorov stánkov (keďže zmluva skončila 31. 12. 2020) s informáciou, že ak tak neurobia, zmluva z 8. júna 2020 sa im automaticky obnovuje a predĺži o dobu, na ktorú bol pôvodne nájom dohodnutý.

„Nechápali sme, prečo s nami odrazu komunikujú advokáti. Napriek ťažkému roku 2020 sme mali všetko nájomné uhradené. Výzva bola navyše na iné meno,“ hovorí Mária.

Zmluva sa im teda automa-

sa pri jej stánku pristaví ďalšia a rozčúlene nám ukazuje potvrdenia o zaplatení z banky. „Niektorí zeleninári nemajú zaplatené dodnes a nikto sa im nevyhráňa vypratáním. Akoby nás odtiaľto chceli cieľene dostať,“ hovorí.

„Teraz chcem zaplatiť za júl a august 2021, ale napriek mojej žiadosti mi miestny podnik ani do konca augusta neposlal faktúry,“ konštatuje Mária a rezignovane dodáva, že to vzdáva a sťahuje sa na Miletičku. „Som z toho unavená, nikto s nami osobne nehovorí, každý nás odkazuje na advokátsku kanceláriu, pravidelne nám vypínajú elektrinu... Už tu nechceme byť. Nie je to tu dobré.“

Prečo miestny podnik verejnoprospešných služieb, ktorého zriaďovateľom je mestská časť, riešil počas pandémie dlhoročných predajcov z Mlynarovičovej, takto radikálne? Prečo ich nájomné zmluvy zveril sú-

kromnej advokátskej kancelárii? Aj miestny úrad má právny referát, možno stačilo spoločné stretnutie predajcov, samosprávy a miestneho podniku VPS a dohodli by sa na nových pravidlách, ak bola vôľa ich zavádzať. Nestalo sa.

„Veľká škoda,“ hovorí seniorka Dana a tvrdí, že je zvedavá, kto predajcov nahradí. Zelenina, ovocie, iný typ tovaru alebo sa len vymení predajca textilu? Počkáme si spolu s ňou.

(in)

foto: pm

TRIV
BYTY • KANCELÁRIE • TREZORY • KLVÁRE
SŤAHOVANIE.sk
NÁKLADNÁ DOPRAVA
EXPORTNÉ BALENIE
SKLADOVANIE

0905 616 329
02/ 6542 2387

Chcete spievať v súbore?

Spevácky súbor petržalská Melódia hľadá spevácky a spevákov.

Vek nezastavíte, niekto ochorie, niekto už nevládze, kolobeh života je neúprosný

a my by sme potrebovali omladiť a rozšíriť náš spevácky súbor,“ hovorí vedúca Denného centra pre seniorov na Vyšehradskej Ružena Borzová a dodáva, že súbor funguje už 18 rokov a vedie ho

(pn)

Aj pre verejnosť bude slúžiť nový moderný bežecký ovál s tartanovým povrchom v areáli ZŠ Dudova. Rekonštrukcia začala v júni tohto roka a trvala do polovice augusta. Celková cena prác sa vyšplhala na sumu viac ako 117-tisíc eur.

Prvý nový bežecký ovál v Petržalke bol realizovaný v areáli ZŠ Tupolevova, v júni 2018 pribudla tartanová dráha v areáli ZŠ Nobelovo námestie a aktuálne ovál na ZŠ Dudovej, ktorá je zameraná na atletiku.

Pôvodný atletický ovál v areáli bol dlhodobo neudržiavaný a zarastený trávou. „Stavebné práce pri rekonštrukcii bežeckého oválu po-

Tretia nová atletická dráha

zostávali z odstránenia existujúcej škvarovej vrstvy dráhy vrátane obrubníkov; vymaľovania dráhy, keďže nová je menšia a následnej inštalácie moderného povrchu na báze polyuretánu,“ opisuje priebeh stavebných prác Miloš Holán z referátu investičných činností miestneho úradu. „Polyuretán je materiál s dlhšou životnosťou. Je nenáročný na údržbu a nezatažuje pohybo-

vý aparát športovcov.“

Samospráva pracuje aj na vybudovaní závlahového systému na pravidelné zavlažovanie okolitej novo vysiatej trávy.

Aj ihrisko na loptové hry

Petržalka aktuálne vyhodnocuje aj súťaž na zhotovenie nového multifunkčného ihriska pri ZŠ Lachova 1. Od-

hadovaná hodnota je 90-tisíc eur. Ihrisko by malo slúžiť na atletiku, basketbal, hádzanú, malý futbal, loptové a školné hry, nohejbal, tenis, volejbal... Rozmery multifunkčného športoviska budú 33x18 metrov a jeho vybavenie počíta aj s potrebnou basketbalovou konštrukciou, brámkami na malý futbal či sadami na tenis a volejbal.

(mh, pn)

foto: MČ Petržalka

Chýbajú učitelia

Aj začiatok roka ukázal, že Petržalka, avšak nielen naša mestská časť, trpí nedostatkom pedagógov.

V materských školách nie je problém chýbajúcich zamestnancov taký markantný, najväčší nedostatok evidujeme na I. stupni ZŠ,“ informovala nás hovorkyňa Petržalky Mária Halašková. „Chýbajú najmä učitelia matematiky, fyziky a vychovávatelia, dokopy cca 25 pedagogických aj nepedagogických zamestnancov.“

To bola informácia z prvého septembrového dňa. „Každým dňom sa však tento počet mení, keďže pozície sa priebežne obsadzujú,“ vysvetlila a dodala, že nedostatočný počet zamestnancov v ZŠ nenaruša celkový výchovno-vzdelávací proces, pretože chýbajúce pozície sa samospráva snaží dočasne obsadiť.

(in)

**ZUBNÁ AMBULANCIA
AMBULANCIA
STOMATOCHIRURGIE
A IMPLANTOLÓGIE**

oznamuje zmenu pracovnej doby od 15-21h

OŠETRÍME KAŽDÉHO, KTO NÁM ZAVOLÁ

0905662407

STROMOVÁ 16, BA KRAMÁRE

**OTVOR S NAMI
NOVÚ PREDAJŇU
NIVY MALL**

PREDAVAČ/KA - POKLADNÍK/ČKA

**100% NÁSTUPNÁ MESAČNÁ MZDA
1010€ (38,75 HOD./TÝŽ.)**

**ZMLUVNE GARANTOVANÝ NÁRAST
MZDY PRVÉ TRI ROKY**

**PRÁCA MOŽNÁ NA RÔZNE
SKRÁTENÉ ÚVÄZKY**

**ŠIROKÝ SYSTÉM
BENEFITOV**

**Viac informácií nájdeš na
www.lidl.sk - sekcia Kariéra**

Petržalčan Pavol Mikula vrátil socialistický chlebíček medzi gastro elitu

„Keď si viete objednať pizzu, prečo nie chlebíček? Je to náš originál, nemenný 100 rokov, prežil všetky trendy. Netreba vždy zahodiť to naše tradičné do koša,“ povedal si pred dvadsiatimi rokmi Petržalčan Pavol Mikula a v pracovni petržalského paneláku začal vracieť klasickému československému chlebíčku jeho stratený status.

Dnes si môže povedať, že to dokázal. Nedávno založil „chlebičkový“ e-shop a záujem je taký veľký, že firma nestíha. Sedíme v jednej z jeho prevádzok, obdivujem chlebíčky, ktoré stojac vedľa seba vyzerajú ako dokonalé klony a spomíname, ako vyzerali tie klasické, socialistické. Veka, neodmysliteľný vlašský alebo parížsky šalát, uhorka do vejárika, šunka, saláma a to všetko „zasypané“ strúhaným syrom. „Vtedy stál chlebíček 3,50,“ hovorím. „Aj teraz stojí,“ reaguje so smiechom Pavol Mikula. V skutočnosti má chlebíčky aj za 1,20 eura,

aj lososový za tri. Chlebíček, ktorý nás sprevádzal celé detstvo, totiž tiež napreduje. „Veku sme nahradili kváskovým chlebom, ktorý si sami pečieme, pretože sme chceli, aby boli všetky chlebíčky rovnaké a nedávame ani strúhaný syr, ktorý rovnako ako veka rýchlo schol,“ hovorí a dodáva, že aj chlebíček podlieha trendom. V ponuke dnes nájdete aj lososový, avokádový, s humusom, bezlepkový, bezlaktozový či vegánsky, základ sa však nezmenil. „Jedol som už aj cviklový, ten dobre vyzerá na Instagrame, ale na chlebíček patrí klasika.“ A nemyslí

si to sám. Klasický šunkový chlebíček s parížskym šalátom je bezkonkurenčne najpredávanejší. Pavol Mikula hovorí o chlebíčku s nadšením a vášňou. Ako o fenoméne československej kuchyne, aj ako o umeleckom diele, ktoré musí nielen chutiť, ale aj dobre vyzeráť. Dizajn svojich chlebíčkov navrhol sám a dodnes, keď mu vypadnú ľudia, ich pomáha vyrábať alebo rozväzať. „Aj keď tým machrom vo výrobní už nestíham,“ priznáva so smiechom a vracia sa na začiatok svojho príbehu.

Synonymum výnimočnej chvíle

Vyrastal v Petržalke a svoje prvé chlebíčky vyrábala už na základnej škole, keď končil ôsmu triedu. Rodičia totiž prevádzkovali lahôdky a on v nich spolu so štyrmi súrodencami celé prázdniny brigádoval. „Rodičia chceli pôvodne predávať knihy, ale mesto rozhodlo, že prevádzka musí zostať lahôdkami. Bol to pre nich šok, ale dali to a mňa to tam neskutočne bavilo,“ spomína, ako robil, čo miloval. „Pamätám sa, ako som si ako malý kúpil na Záporožskej za päť korún

ruské vajce. Išiel som sa za ním zabiť. Podobne v mliečnom bare na Hviezdoslavovom námestí. Tam som chodieval hneď zo speváckeho zboru. Parížsky šalát a tresku na voskovom papieri mám v hlave dodnes.“

A potom prišlo obdobie, kedy sme tieto naše gastro fenomény zatlačili do úzadia. Mliečny bar s našimi originálnymi produktmi vymenili za cudzí fastfood a nechali sa očariť inou kuchyňou. „Aj ja som ako vysokoškolský študent začínal v petržalskej pracovni s bagetami, ako inšpiráciou z Ameriky,“ hovorí

Pavol Mikula. „Ale potom som ako bonus pridal klasické chlebíčky a pochopil, že ľudia nezabudli. Chlebíčky si doma robili stále, pretože sú synonymom oslavy, výnimočnej chvíle. A keď som ich ponúkol, chytli sa viac ako bagety.“

Podnikať začal v roku 2001 na Fedinovej. Nebytové priestory v paneláku vykachličkoval, vydláždil, kúpil staré chladničky a drevené stoly a s pomocou pani Majky rozbehol biznis. „Vstával som o štvrtej ráno, o pol piatej už bol vo výrobe, o pol 7 naložil rožky, bagety a obložené chlebíčky do kufra Škody 105, takže boli občas cítiť po benzíne, a vyrazil,“ spomína. Jeho odberateľmi boli malé potraviny pod panelákmi. V tej dobe ich bolo v Petržalke dosť a slúžili aj rodičom, ktorí v nich vyriesili deťom desiatu do školy. „O deviatej som už sedel v škole.“ Po prednáškach nešiel s kamarátmi von, ale do obchodu nakúpiť tovar a podvečer si obliekol oblek a v meste obchádzal kaviarne a ponúkal svoje produkty. Mobily a internet boli totiž v tej dobe v plienkach. „Dal som si natlačiť propagačné materiály, ktoré vyzerali akoby som zastupoval veľkú firmu,“ smeje sa Pavol a konštatuje, že v jeden deň bol výrobca, šofér, študent, nákupca aj manažér. Takto fungoval tri roky.

jeho chlebíčky objavili aj banky a ďalšie inštitúcie. Žiadala ich generácia, ktorá na nich vyrástla, ale aj biznis svet sa zmenil. „Sekretárky sa stali asistentkami a ich úlohou už nebolo vyrábať pred roko- vaním občerstvenie. Maximálne zavolali a objednali ho. Aj preto som vymyslel koncept Chlebiček na zavolanie,“ pokračuje a priznáva, že to bola výzva. Chlebíček totiž nie je produkt, na ktorého rozvoz máte celý deň a ak to nestihnute, uskladníte ho do druhého dňa. Každý jeden sa vyrába pre konkrétno- ho klienta. Dopravovať ich ráno medzi siedmou a deviatou hodinou, čerstvé, teda maximálne hodinu od výroby, v bratislavskej doprave, nie je jednoduché. Denne ich bolo takmer 2000 kusov. Potom

Niekedy netreba len zdravo, ale aj chutne

Vďaka webovej stránke, ktorú mal ako jeden z prvých,

prišla pandémie. A tá zmenila aj odberateľov. Najviac objednávok bolo odrazu pre uzavreté kolektívy v nemocniciach. Pavol Mikula dnes prevádzkuje aj tri nemocničné bufety. „Vždy ma mrzelo, keď som videl, že ľudia v nemocniciach dostávajú v bufete kávu do plastu a k tomu oschnutý chlebíček. A to navyše v nevlúdnom prostredí. Pritom práve títo ľudia majú

Chlebíčky ako naklonované. V najlepšej kondícii dokážu štyria zamestnanci spraviť do hodiny 200 chlebíčkov. Sú za tým roky driny a praxe. Kým sa každý z nich len zaškolil, teda naučil sa všetky receptúry, bez toho, aby pozeral do papiera, trvalo dva mesiace.

dostať viac,“ hovorí. A tak bufety zrekonštruoval a na kvalitu svojich chlebíčkov je tam zvlášť prísny. Dôvod? „Ráno sem idú pacienti na- lačno na vyšetrenie a potom si chcú spraviť radosť. Nikto si tam nevyberie chlebíček s avokádom alebo humusovou nátierkou. Dajú si tresku s feferónovým šalátom a dva chlebíčky s vlašským šalátom a povedia si: Teraz zhrším. Ale ja hovorím: Chlebíček nie

je hriech. Veď ho nežete den- no-denne. A niekedy netreba len zdravo, ale aj chutne.“

Dostupný na zavolanie

Pavol Mikula mal predsta- vu, že jeho chlebíček by mal byť dostupný na zavolanie nielen pre inštitúcie na roko- vania, ale aj pre bežných ľudí. Preto spustil e-shop. A ten sa ujal, pretože ľudia pochopili, že pestrosť, ktorú ponúkajú, by oni za tú cenu zrealizovať nedokázali. „Navyše najcen- nejšie, čo dnes môžete nieko- mu dať, je čas,“ argumentuje a hovorí, ako sa mení doba. „Kedysi bolo: Jéé, dnes máme návštevu. Dnes: Preboha, dnes máme návštevu! Nastáva panika, stres. Buď vás to bude stáť robotu a čas alebo idete 'na blind' do obchodné- ho reťazca a dúfate, že niečo budú mať za pultom. A pri- tom by vás zachránila krabi- ca chlebíčkov.“

Tá nechýba ani na rodin- ných oslavách u Mikulovcov. „Klasika je klasika, u nás sa navyše každá oslava napo- kon zvrtna na debatu o chle- bičkoch a firme,“ dodáva so smiechom Pavol Mikula. (in) foto: Marian Dekan, archív P. M.

ZAČIATKY

► Pavol Mikula začínal podni- kať v roku 2001 a dodnes s ob- divom spomína na svoju prvú zamestnankyňu pani Majku. (na fotografii v strede) „Vedúci, takto budú vyzeráť chlebíčky šunkové, syrové, a salámové ‘oznámla mi a ja som súhlasil. Bola vyučená, remeselné zdatná a pracovitá. Ona učila mňa,“ spomína.

Objdnaite si krabicu
čerstvých obložených
chlebíčkov a my Vám
ich dovezieme!

Volajte na:
0910 45 45 54

www.chlebiceknazavolanie.sk

Zišiel by sa nám ťahúň záhradkárskej skupiny

„Ach, koľko je tu zas buriny okolo tých ríbezlí,“ konštatuje jedna zo senioriek, ktorá síce prišla do Mestského ovocného sadu v Petržalke na prednášku, ale hneď zamieri ku kričkom a začne burinu plieť. Nezisková organizácia Stále dobrí sa v mestskom sade snaží vytvoriť skupinu „záhradkárov“. Pridať sa môžete aj vy.

„*Smagistrá-
sa tak nejak
našli,*“ spo-
mína Mária
Drahošová
z neziskovky,
ktorá podpo-
ruje aktívnych
seniorov. „*Oni hla-
dali organizáciu, ktorá by
participovala na starostlivosti
o sad a my priestor pre naše
aktivity. Najmä po tom, čo
nás pandémia prinútila pre-
súnuť sa do exteriéru.*“

Sedíme v sade na lavici, ktorú zakúpila neziskovka a Mária Drahošová ukazuje na debnu, kde majú seniori náradie. „*Kúpili sme aj rezervoár na vodu, pretože v horú-
čavách bol problém s polie-
vaním.*“ Debna ma zámok na kód, aby mohol každý ich člen prísť, kedykoľvek mu vyhovuje, odomknúť si ju a postarať sa o fazule, tekvice, kvety aj bylinky, ktoré tu majú nasadené popri stromoch. Na jar bu-

dúceho roka by chceli pridať niekoľko vyvýšených záhonov, a to si žiada ďalších členov. „*Privítali by sme nových nadšencov, najmä z okolia. Ozvite sa nám na mail: staledobri@gmail.com,*“ požiava.

Organizácia urobila tento rok v sade pre seniorov niekoľko prednášok, stále im však chýba ťahúň skupiny so skúsenosťami so záhradníčením. „*Snažíme sa rozšíriť počet členov, preto v Mestskom sade organizujeme aj prednášky na iné témy. Mali sme seminár o nordic walkingu, 13. septembra o 9.30 h plánujeme workshop o eko upratovaní aj s ukážkami, 16. septembra v rovnakom čase bude Zuzana Lisá z Bylinkovej dielne Saleyi rozprávať o bylinkách a ich využití a 20. septembra o 13 h začíname s pravidelnými pondelkovými koordináčnymi cvičeniami pre seniorov. Každý je vítaný.*“ (in)

*foto: Marian Dekan, archív
OZ Stále dobrí*

Zelená oáza na Macharovej je pekná, ale zatiaľ opustená

Väčšina ľudí rešpektuje plot pri vstupe do Mestského ovocného sadu a dnu nevstupuje.

Nielen miestni by boli radi, keby ploty už zmizli a oni by sa v ňom mohli prejsť, porela-xovať, prípadne sa zapojiť do nejakej aktivity.

O slovíli sme komunikačné oddelenie magistrátu a pýtali sa na budúce plány so sadom. „Ovocný sad by mohol byť verejnosti prístupný v budúcom roku,“ dozvedeli sme sa. **Organizujú v Mestskom ovocnom sade v súčasnosti aktivity aj iné združenia okrem n.o. Stále dobrí?**

■ Aktuálne sa v sade formuje rôznorodá komunita, ktorá sčasti prevezme ovocný sad do starostlivosti v rámci programu adopcia zelene a bude organizovať podujatia pre verejnosť. Pôvodne bola daná spolupráca dohodnutá so spoločnosťou VISAM, ktorá by mala postupne prejsť na OZ Stále dobrí, ktoré svoje aktivity zameriava na seniorov a aj s ich pomocou bude zabezpečovať jednoduchšiu údržbu na menej náročných drevinách v mestskom ovocnom sade. Starostlivosť o veľmi vzácne druhy drevín, ktoré sa tu nachádzajú, rieši magistrát prostredníctvom odborných pracovníkov.

Pandémia zrejme ovplyvnila aj harmonogram prác v sade. Pôvodný bol mať už na jar minulého roka dotiahnuté inžinierske siete, vybudované osvetlenie a chodníky, osadené koše, informačné tabule a v apríli 2020 sa predpokladalo otvo-

renie pre verejnosť. Čo z plánov sa podarilo a čo nie?

■ V Mestskom ovocnom sade máme nastavený celoročný údržbový plán, ktorý zahŕňa dovoz vody pre zálievku stromov, kríkov, vrbového plota a stavieb. Inštalovali sme kvapkový závlahový systém, ktorý zabezpečuje zálievku vrbového plota a stavieb. Závlahový kvapkový systém je poháňaný solárnym panelom s čerpadlom, kubikové nádoby sa priebežne dopĺňajú podľa potreby. Údržba zahŕňa tiež jarne a jesenné čistenie pozemkov a kosenie lúčneho porastu, ktoré nám zabezpečuje dodávateľ. Okrem iného zabezpečujeme odbúrnenie záhonov. Tento rok bol vykonaný rez všetkých ovocných stromov a biologický postrek proti voškám, rovnako, ako bol orezaný aj vrbový plot.

Viacerí obyvatelia by boli radi, keby železné ploty pri vstupe zmizli a park bol dostupný aj pre verejnosť. Kedy a v akom režime sa s tým počíta?

■ Časť dočasného oplotenia sme odstránili, zvyšné mobilné oplotenie bude nahradené nízkym plotom (už je ohláska na stavebnom úrade na túto malú stavbu). Následne ho sprístupníme verejnosti na rôzne aktivity, ktoré tematicky s parkom súvisia.

▲ **Mobilné oplotenie bude nahradené nízkym plotom, sľubuje mesto.**

né vo forme amfiteátra. Osadenie smetných košov plánujeme pred sprístupnením ovocného sadu verejnosti. **Neziskovka Stále dobrí chce pre seniorov zabezpečiť v sade vyvýšené záhony a mesto vraj plánuje v blízkosti aj úle. Aké aktivity chystáte v sade v najbližších mesiacoch?**

■ Čo sa týka aktivít seniorov združených v Stále dobrí sme informovali v úvode, ale predpokladáme, že tento ovocný sad by mohol byť verejnosti prístupný v budúcom roku po vybudovaní trvalého oplotenia. Z plánovaných aktivít by šlo o prednášky o pestovaní a orezoch ovocných drevín, letné kino a podobne. Otváranie sadu pre širokú verejnosť by malo zabezpečovať OZ Stále dobrí. Úle v areáli sadu nateraz neplánujeme, uvidíme podľa záujmu do budúcnosti. (in)

foto: Marian Dekan

Zbavte sa nepotrebných vecí

Mesto sa rozhodlo zjednodušiť zber vecí do Mestského bazára a rozšírilo zberné miesta. Jedno bude aj v Petržalke.

Podujatie Mestský bazár sa bude konať 9.-10. októbra v areáli Komunálneho podniku na Bazovej 8. Vybierané financie budú použité na budovanie stabilného Bratislavského centra opätovného použitia. Na mieste bude možná aj bezkontaktná platba kartou.

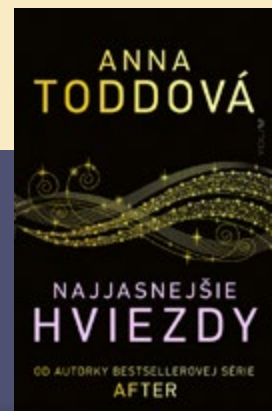
V septembri prebieha zber. Jeho cieľom je zbaviť domácnosti nepotrebných vecí, ktoré by sa inak stali odpadom a dať im tak druhú šancu. Ak máte doma niečo, čo už nepotrebuje, ale mohol by si to na bazáre za symbolickú cenu kúpiť niekto iný, môžete to priniesť do 2.10.2021 klasickej do centrál OLO na Ivanskej ceste 22 každú stredu (okrem 15. 9.) od 12.00 do 18.00 h, v piatok a v sobotu od 8.00 do 18.00 h. Aktuálne je však možné priniesť to aj do zberného dvora v Petržalke, a to v pondelok 27. septembra od 12.00 do 18.00 hod.

Prvé dve kolá Mestského bazáru ušetrili Bratislavu od 21 ton nepoužívaných vecí, ktoré priniesli návštevníci počas júňového zberu a minuloročného septembrového zberu. Viac ako 1500 návštevníkov si vďaka tomu osvojilo takmer 8-tisíc vecí s hmotnosťou viac ako 8 ton. Za nákup vyzbieraných vecí prispeli ľudia celkovo sumou vyše 11-tisíc eur. (kr)

Andrej Kiska:
Prezident - Dvadsať dní na prežitie

Kniha opisuje strhujúci súboj novozvoleného prezidenta s premiérom, ktorého prezidentské ambície ostali nenaplnené. Politický triler sa odohráva na pozadí vzrastajúceho napätia a vypuknutej vojny medzi Ruskom a Ukrajinou. Vzájomný konflikt medzi premiérom, ktorý túži ovládať krajinu, a prezidentom narastá a vyúsťi až do tragédie. Autor v knihe využíva svoje osobné skúsenosti a poskytuje prekvapivé detaily z politického, ale aj osobného života hlavy štátu.

Anna Toddová:
Najjasnejšie hviezdy

Karina pozná tvrdú realitu armádneho života. A ako každý, kto vyrástol v blízkosti vojenskej základne, vie, čo nasleduje po návrate vojaka z misie. Preto sa snaží budovať si pokojný život vo vlastnom dome. A vtedy ho stretne – zatvorenú knihu, do ktorej veľmi túži nahliadnuť. Ako masérka spoznala mnoho vojakov, no tento je iný. Dvadsaťročný Kael je uzavretý a neobvykle tichý.

Gustaf Skördeman:
Geiger

Zazvoni pevná linka a Agneta na druhom konci začuje jediné slovo: Geiger. Pochopí, že musí okamžite konať. Zo zásuvky nočného stolika vytiahne ukrytý zbraň, podíde k manželovi a priloží mu hlavu k spánku. Na tento okamih čakala celé desaťročia. Potiahne spúšť a jediné, čo po nej v dome nakoniec ostane, sú mŕtvy muž, kľúče a peňaženka.

Eva Mozes Kor,
Lisa Rojany Buccieri:
Dvojčatá z Osvienčimu

V lete roku 1941 nacisti deportovali Evu Mozesovú Korovú a celú jej rodinu do Osvienčimu. V priebehu tridsiatich minút ich od seba oddelili. Eviny rodičov a staršie sestry poslali rovno do plynovej komory, kým Eva a jej sestra-dvojčka Miriam sa ocitli v rukách doktora Mengeleho, ktorý bol známy aj ako Anjel smrti. Mali vtedy len desať rokov.

Jonathan Gresty:
CUDZINCŮV KABÁT

Aký vzťah majú dvaja mladí cudzinci z výrazne odlišných prostredí k Slovensku, kam sa obaja presťahujú? A čo k nim cíti Slovenka, do ktorej sa obaja zaľúbia? Ako vníma hodnoty, ktoré si prinášajú zo svojich krajín? Cudzincov kabát je román o troch ľuďoch a o tom, akým výzvam musia spolu čeliť vďaka svojej odlišnej minulosti.

KNIHY, KTORÝMI ŽIJETE

bux.sk

Beauty salón NA ROVNIAKOVEJ ULICI

Pozývam Vás milé dámy do Novootvoreného salóna v Petržalke na Rovniankovej ulici, kde poskytujeme lashlift, lamináciu obočia a predlžovanie mihalníc - **pre čitateľky PN za zvýhodnenú cenu.**

Neváhajte a objednajte sa už dnes!

Adresa: Rovniankova 6, Petržalka
Kontakt: 0907785534
www.instagram.com/calla_lashes_brows/

Nápad umiestniť na Chorvátskom kanáli mólo, kde by si ľudia mohli za poplatok požičať loďku, vyvolal búrlivú diskusiu a mnoho nesúhlasných komentárov. Argumentom bolo najmä to, že človek ukradne zvieratám pokoj. Čo na to zoológ?

Humbuk pre tri loďky

▲ Mapa trasy prevádzky plavidiel je 1,1 km. Hranica konca plavebného koryta je vymezená cestným mostom pri parkovisku Medissimo a druhá hranica je pri moste bunker B-S 13.

Nápad vzišiel od poslancu Matúša Repku, ktorý ho predložil na petržalské zastupiteľstvo s ďalšími desiatimi poslancami. Malo by ísť o tri bezmotorové loďky, ktoré by mala v správe mestská časť cez svoju organizáciu - Športové zariadenia Petržalky. Poplatok za člnkovanie navrhli predbežne na 10 eur na hodinu. Plánovaná trasa má dĺžku 1,1 kilometra a vedie pri jazere Veľký Draždiak až po vojenský bunker B-S 13 s prístavným mólom pod mostom pri nemocnici na Antolskej ulici. Poslanci na realizáciu tejto aktivity vyčlenili 25-tisíc eur z petržalského rozpočtu.

Slovenský vodohospodársky podnik s návrhom súhlasí, podmienkou je mať len jedno stanovište na nástup a výstup. Člnkovanie je podľa

vodohospodárov vhodné len v období, keď je hladina znížená (od marca/apríla do novembra/decembra), v čase kosieb a údržby by mala byť plavba zastavená. Odporcovia nápadu argumentujú ochranou prírody a živočíchov. „Prečo plašiť ryby a iné živočích, ktoré tam žijú? Veď blízko je veľké jazero, tam sa môžu vyšantíť,“ vyjadril sa za všetkých jeden z diskutérov na Facebooku Bratislava – Petržalka. Fakt je, že k návrhu sa očakáva aj oficiálne vyjadrenie ochranárov. „Je pravda, že pri Chorvátskom kanáli hniezdia spevavce, aj vodné vtáky ako kačice či sliepočky vodné a občas aj labute, ale hniezdia na brehu a v trstine,“ vyjadril sa Ján Kaľavský, zoológ zo Štátnej ochrany

prirody. Ony sú dôvodom, prečo neodporúčajú člnkovanie hneď začiatkom mája. „Ak však ľudia počas člnkovania nebudú prirážať člny kdekoľvek pri brehu, kde by mohli poškodiť chránené rastliny alebo vyrušiť nejaké živočích a pristávať budú len v miestach kotviska, v letných mesiacoch nevidíme v tejto aktivite problém. Bezmotorové loďky vtáctvo rušiť nebudú.“ Trasa navyše končí pred chráneným územím, do ktorého už člny nevojdú. Obávať by sa nemali ani tí, ktorým prekáža, že prídu o pokojný, tichý kút na relax. Pôjde totiž len o tri loďky, ktoré si na kanáli možno ani nevšimnete. Keby ich bolo viac, podmienky by ochranári zrejme upravovali. „Takmer celá hladina kanála je zarastená leknamí a tento úsek je jeden z mála vhodných

na rybolov,“ namietla zas jeden z rybárov, ktorým loďky budú zavádzať. Môžu sa presunúť na iné miesto, tvrdia oponenti. A protireakcia? „Dať 25-tisíc z petržalského rozpočtu na zábavu na troch loďkách a obráť desiatky rybárov o ich miesta, to má byť benefit pre

všetkých obyvateľov?“ Odporcovia kritizujú aj samotných poslancov. Tí by podľa nich mali riešiť skôr rozbité cesty, chodníky či nedostatok miest v škôlkach a nie člnkovanie. My si, naopak, myslíme, že aj poslanecké návrhy na voľnočasové aktivity Petržalčanov sú prínosom a sú namieste. S veľkými vášňami odmietať tri loďky, pričom vôbec nie je isté, či o tento druh voľnočasovej aktivity bude záujem a prežije, je zbytočné. Chorvátskemu kanálu oveľa viac škodia tí, ktorí trstiny pri brehu zahadzujú odpadkami a šialenci, ktorí dokážu znepriemniť vtákom život aj z brehu. Možno by bolo dobré skôr sa zamyslieť nad tým, ako zlepšiť kvalitu vody v ramene, resp. ako znížiť zdroj znečistenia vody. To by malo vzbudzovať väčšie vášne. (in)

foto: Matúš Repka, googlemaps

▲ Umiestnenia móla pre kotvenie plavidiel.

▲ Na tomto úseku kanála by sa malo člnkovať.

Šrobárovo námestie hľadá zhotoviteľa

Petržalka v týchto dňoch vyhodnocuje súťaž na zhotoviteľa I. etapy projektu revitalizácie Šrobárovho námestia.

Premenu námestia si svojou aktivitou vyžiadali obyvatelia priľahlých domov. Mestskej časti schválil financie Úrad vlády SR koncom novembra 2019, revitalizácia mala prebehnúť do konca roka 2021.

V prvej etape má ísť o demontáž stĺpov verejného osvetlenia, rekonštrukciu spevnených plôch, osadí sa 9 parkových lavičiek, tri smetné koše a jeden stojan pre bicykle. Zhotoviteľ upraví oplotenie pri ZŠ Černyševského a komplet-

ne vybuduje vonkajšie workoutové ihrisko. Predpokladaná hodnota zákazky bola stanovená na 169 538,00 € bez DPH a kritériom na vyhodnotenie ponúk bola najnižšia cena. Až v ďalšej etape pribudnú pitné fontánky, prvky náučného chodníka, výbeh pre psov či prekrytie so sedením, či výsadba 57 stromov a revitalizácia vegetačných plôch.

Stroje aj s QR kódmi

V technickej správe autori projektov dokumentácie Kašovský Kostka Architekti s.r.o konštatujú, že chodníky sú nedostatočne široké, takže dôjde k ich rozšíreniu. Tie pôvodné budú odstránené. „Spevnené plochy sú navrhované ako kombinácia drenážneho betónu a mlatu.“ Oploenie pri ZŠ Černyševského sa upraví tak, aby vznikol komfortný prístup na workoutové ihrisko a bežeckú dráhu. (Mestská časť plánuje v ďalších etapách aj obnovu tartanu.)

Workoutové ihrisko, ktoré bude prispôbené aj pre hendikepovaných, by malo

mať vertikálny, horizontálny a šikmý rebrík, 12 hrádz, vysoké bradlá pre vozičkárov, nízke bradlá, jednu šikmú lavičku, na závesy na kruhy alebo boxovací mech, tri balančné stupienky, jednu poledance tyč a informačnú tabuľu s popisom cvikov a prevádzkového poriadku. Projektanti v správe píš, že doplnkom navrhutej konštrukcie budú QR kódové „nálepky“, vďaka ktorým sa užívateľovi ihriska po naskenovaní QR kódu zobrazia videonávody cvičenia na jednotlivých prvkoch zostavy“. Dopadovou plochou bude liaty EPDM športový povrch. (in)

foto: Kašovský Kostka Architekti s.r.o

Juraj Droba: Nechceme d'alší lockdown

S predsedom Bratislavského samosprávneho kraja sme sa rozprávali o tom, prečo sa ľudia boja očkovania a ako zabrániť ďalšiemu „vypnutiu“ krajiny.

toho pre nás na semafore COVID-19 svieti zelená.

z histórie sa nikdy nič také nestalo.

Bratislavský kraj má síce najviac zaočkovaných ľudí, ale aj tak množstvo ľudí stále váha. Prečo?

Úplne najčastejším dôvodom je, a myslí si to bezmála 60 percent obyvateľov kraja, že vakcíny boli vyvinuté príliš rýchlo.

A boli?

Vírusy podobné novému koronavírusu sa po svete objavovali už pred dvomi dekadami. Vedci ich skúmali už vtedy, snažili sa vyvíjať lieky. Spomeniem napríklad SARS-CoV-1 alebo MERS. Výskum sa teda nezačal až po vypuknutí pandémie, ale oveľa, oveľa skôr. Ani testovanie nebolo ukrátené o čas, akurát prebiehalo niekoľko fáz súbežne. Čo sa týka vážnych vedľajších účinkov vakcín, ich výskyt je zanedbateľný – najmä ak ich porovnáme s výskytom komplikácií pri covide. Veľa ľudí sa mylne obáva, že sa môžu prejavíť aj po rokoch. Na základe skúseností

Ktoré skupiny v kraji sú zaočkované najmenej?

Najmä mladí a zdraví ľudia. Majú pocit, že vakcínu nepotrebujú. No realita je iná. Stačí sa pozrieť na štatistiky hospitalizovaných. V nemocniciach neležia s ochorením COVID-19 iba starší či chorí ľudia, ale aj mladí športovci. Nie je ich málo. Aj zomierajú.

Vidíte svetlo na konci tunela?

Áno. Je ním očkovanie. Je to najúčinnnejší spôsob, ako sa čo najrýchlejšie vrátiť do normálu. Pretože ďalší lockdown už nechceme. Ani si ho nemôžeme dovoliť.

ČISTENIE HROBOV DOSEKÁVANIE PÍSM

Čistenie: Jednohrob 90€ 75€ Dvojhrob 140€ 115€ Impregnácia ZDARMA
Dosekávania písma priamo na cintoríne: Do 10 znakov 80€, 11-30 znakov 7€/znak,
31 a viac znakov 6€/znak (dohoda). Obnova písma: 1,3€ 1€/znak. Doprava a obhliadka ZDARMA

POMNÍKY, TABUĽKY S MENAMI (AJ SKLENENÉ), KRYCIE DOSKY, FOTOGRAFIE, VÁZY A SVIETNIKY
ZBRUSOVANIE STARÝCH NÁPISOV A NANOVO VYPÍSANIE NA POMNÍK
NA VŠETKÝCH PRÁČACH SA DOHODNEME PRIAMO NA CINTORÍNE A NÁJDĚME SPOLU
NAJLEPŠIE RIEŠENIE. OBHLIADKA A DOPRAVA JE ZDARMA!!

Pri objednaní viacerých služieb (čistenie + dosekanie) máte dodatočnú zľavu až 20%
Na všetky naše pomníky a tabuľky máte každé ďalšie dosekanie písma so zľavou 50%!!
Pri objednaní pomníka alebo krycej dosky máte ČISTENIE A IMPREGNÁCIU HROBU ZDARMA!!

Ing. Miroslav Greisiger 0940 653 651, AKCIA DUŠIČKY
www.cisteniehrobu.sk 0919 205 521 Ceny platné pri objednaní do 30.9.!

Nelákame Vás na najnižšie ceny, ale na dlhoročnú tradíciu, profesionálne odvedenú prácu a bohaté skúsenosti.
Od roku 2014 sme k spokojnosti obslúžili viac ako 9100 zákazníkov, staňte sa ďalším z nich!

Test, či dokážeme parkovať len na označených miestach

V týchto dňoch už prebieha značenie prvej petržalskej zóny v rámci PAAS (Bratislavský parkovací asistent), a to na Dvoroch 4. Online stretnutie zástupcov mesta s obyvateľmi ukázalo, že miestni sa najviac obávajú zjednosmernenia Černyševského. Zástupcovia mesta však presviedčajú, že kvalita ich parkovania aj verejného priestoru sa zlepší.

Ako povedal starosta Petržalky Ján Hrčka dôvodom, prečo budú ako prvé v Petržalke „uzatvorené“ Dvory 4 je, že množstvo ľudí tu zaparkuje a prestupuje na električku. Po predĺžení trate sa títo ľudia rozdieľajú po jej obvode, skôr ako v roku 2024 to však nebude. Navyše bolo spoplatnené parkovisko na Tyršovom nábreží, čo spôsobí ďalšie vytlačenie áut smerom do sídliska.

Čo vlastne znamená uzatvorenie zóny?

Mesto vyznačí parkovacie miesta, ale aj pásy, na ktorých sa bude dať legálne parkovať. Ostatné neoznačené miesta, na ktorých sme aj zvykli parkovať doteraz, na chod-

níku, na zeleni, pri krajnici, v oblúkoch na parkoviskách, budú „za pokutu“. Podľa Petra Hercega, splnomocnenca primátora pre parkovacie politiky a ulahčí život aj cyklistom, rodičom s kočíkmi či imobilným. Tomu však predchádza značenie, ktoré by sa už v týchto dňoch malo robiť po minizónach a v dni prác tam bude zákaz vjazdu. Harmonogram prác nájdú obyvatelia na webe paas.sk, priamo na mieste bude dočasne dopravné značenie, ale aj informátori. Úseky bude čistiť, mesto plánuje aj opravy výtlkov, na väčšie rekonštrukcie sa však nechystá. Obyvatelia sa sťažovali najmä na kvalitu vozovky na Mánesovom námestí 1

– 8. Starosta súhlasil, že ide o jednu z najhorších a dodal, že patrí k úsekom, ktoré má mestská časť v pláne opraviť. Na margo rekonštrukcie parkovísk na Wolkrovej 13-15 však skonštatoval, že parkovísk v podobnom stave sú v Petržalke stovky, mestská časť chce začať s tými najhoršími, ale keďže ide o miliónové investície, nejaký čas to potrvá. Výťahok z PAAS by však mal slúžiť aj na takéto rekonštrukcie.

V Petržalke už máme skú-

senosti, že hoci značenie miest bolo vopred avizované, nie každý ho rešpektoval. Mesto avizuje, že autá, ktoré zostanú v miestach značenia, vypracú – buď preložia alebo odtiahnu na druhú stranu ulice či na parkoviská v okolí. Ak Petržalka poskytne kontakt na vodiča, ktorý má vďaka petržalskému parkovaciemu systému, budú ho kontaktovať.

Pripravte sa na zmeny

Mesto potrebovalo získať

▲ Na online stretnutí sa riešili aj nové trasy po zjednosmernení, po ktorých začnú ľudia jazdiť. Príklad porovnania trasy z Jungmannovej na Most SNP cez sídlisko, s trasou okolo sídliska, ktorá je kratšia.

◀ Na Pifflovej už začali značiť parkovací pás.

▼ Túto časť Vavilovovej navrhlo mesto ako jednosmerku. Po námietkach obyvateľov zostane obojsmerná.

legálne parkovacie miesta, preto znižuje počet jazdných pruhov na Farského a Černyševského (aj pri Tatrá banke), kde z toho dôvodu ruší aj zbytočný odbočovací pás.

Pri škole na Černyševského zmení šikmé miesta na kolmé, čím sa počet parkovacích miest zvýši o 15-20 percent. V celej lokalite budú vyhradené miesta na krátkodobé zastavenie – napríklad pred školou na zastavenie a vyloženie detí, pre zásobovanie, kuriérov, donáškovú službu...

Aby však bolo možné zachovať viaceré parkovacie miesta pri ceste, bolo nutné kvôli normám zjednosmerniť niektoré ulice. Práve tam

smerovala väčšina pripomienok obyvateľov. Po ich zvážení mesto preprojektovalo časť Vavilovovej (pred domom č.1-7) od Farského späť na obojsmernú, hoci pôvodne aj s ňou rátali ako s jednosmernou. „Na slepej netranzitnej vetve Vavilovovej je akceptovateľný aj užší jazdný pruh v krátkom úseku s obojsmernou premávkou práve preto, že je to slepé rameno bez veľkej intenzity premávky. Vďaka užšiemu pruhu sa tam zmestia aj legálne parkovacie miesta,“ uviedol Peter Herczeg ďalšiu úpravu. Mesto doplnilo aj priechod pre chodcov medzi Billou a Mánesovým námestím a na križovatke Farského – Černyševského – Vavilovova budú kvôli bezpečnosti chodcov vybudované ostrovčeky, aby chodci nemuseli prechádzať naraz cez štyri pruhy.

Zjednosmernenie Černyševského a Jungmannovej

ulice prinesie podľa zástupcov mesta okrem parkovacích miest aj utíšenie tranzitujúcej dopravy a jej vytlačenie na nadradené mestské komunikácie. Na križovatke pred Tatrá bankou má zredukovať kolízie. Časy dojazdu po nových trasách podľa Petra Hercega výrazne nestúpnu. Protiargumentom jedného z obyvateľov však bolo, že sa

Vraj dosť pre všetkých rezidentov

Peter Netri z projektového tímu parkovacej politiky uviedol, že podľa dát, ktoré si dali vypracovať, parkuje v noci v oblasti 2758 na 2252 legálnych parkovacích miestach. „Po vyznačení vznikne 2720 legálnych parkovacích miest,“ povedal, pričom mesto odhaduje, že budú slúžiť pre zhruba 2400 parkujúcich vozidiel. Ubudnúť by mali autá nerezidentov, nákladné vozidlá... Ako PAAS ovplyvní návyky ľudí, ako zareagujú nerezidenti,

výrazne zvýši počet áut na križovatke pri TPD, kde už je dnes množstvo kolízií s chodcami. „Áno, táto križovatka bude zatážená viac. Je to daň za to, že upokojíme stred sídliska,“ skonštatoval dopravný projektant Ondrej Májek. Peter Netri z projektového tímu parkovacej politiky však pripomenul, že tento uzol sa bude meniť s výstavbou pre-

dlženia električkovej trate.

„Ako sa dostanem na Jungmannovu 10-20 z Rusovskej cesty?“ zaujímala sa jedna z obyvateľiek. „Odbočí sa na Jungmannovu a príde na Jungmannovu zvrchu,“ reagoval Peter Netri, pričom priznal, že toto je bol jeden z najväčších orieškov pri projektovaní. Tiež je to podľa neho len dočasný stav. „Po dobudovaní

ktorí predstavujú až tretinu z celého počtu aktuálne tu parkujúcich, v tejto chvíli nevie nikto odhadnúť. Isté je len, že časť parkujúcich si prehlási trvalý pobyt alebo získa rezidentskú kartu na firemné vozidlo.

Do čísel nie je zahrnutých 173 parkovacích miest v garážovom dome na Wolkrovej, o ktorého výstavbe aktuálne prebieha diskusia a v prípade zhody by mohol stáť v roku 2023.

električkovej trate sa kompletne prerobí aj križovatka Rusovská cesta –Námestie hraničiarov –Jantárova. Potom už bude možné odbočiť do tejto oblasti aj od Námestia hraničiarov.“

Kompletnú dokumentáciu nájdete na stránke www.paas.sk/znacie-zon/

(in)

foto: Matúš Husár, magistrát

aj v mestskom PAAS-e. Doma budú parkovať aj v bielych (mestských) boxoch, v iných častiach Petržalky v modrých.

Tento odbočovací pruh sa zruší, aby bol priestor pre parkovacie miesta.

Nominujte osobnosti na ocenenia Bratislavského kraja

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) otvára možnosť navrhnuť výnimočné osobnosti na získanie ocenení za rok 2021. Nominácie môžu podať obyvatelia kraja, občianske združenia či iné organizácie so sídlom v Bratislavskom kraji. Uzávierka návrhov na kandidátov je 20. septembra.

„Som presvedčený o tom, že v žiadnom inom kraji nenájdete také množstvo osobností, ktoré skvalitňujú život obyvateľov a robia náš kraj krajším. Je pre mňa úžasné vidieť, koľko zaujímavých osobností máme vo svojom okolí. Častokrát o nich ani nevieme a to je škoda. Verím, že o možnosť uctiť si takéto osobnosti neprídeme a spoznáme ďalšie zaujímavé mená. Tak neváhajte a nominujte, určite máte vo

Slávnostný galavečer 2021: predseda BSK Juraj Droba

svojej práci, v okolí, či doma takýchto výnimočných ľudí,“ vyzval bratislavský župan Juraj Droba.

Nominácie môžu podať obyvatelia kraja, občianske združenia či iné organizácie so sídlom v Bratislavskom kraji. BSK každoročne udeľuje ocenenia v kategóriách – Výročná cena Samuela Zocha, Čestné občianstvo BSK, Pamät-

ný list predsedu BSK a Historická osobnosť regiónu.

Od začiatku udeľovania ocenení ubehli už takmer dve desaťročia a za ten čas bolo ocenených viac ako 180 laureátov. Patria medzi nich vedci, umelci, pedagógovia, lekári, športovci či ľudia pôsobiaci v sociálnej oblasti. Ocenenia BSK sú poďakovaním za ich prácu,

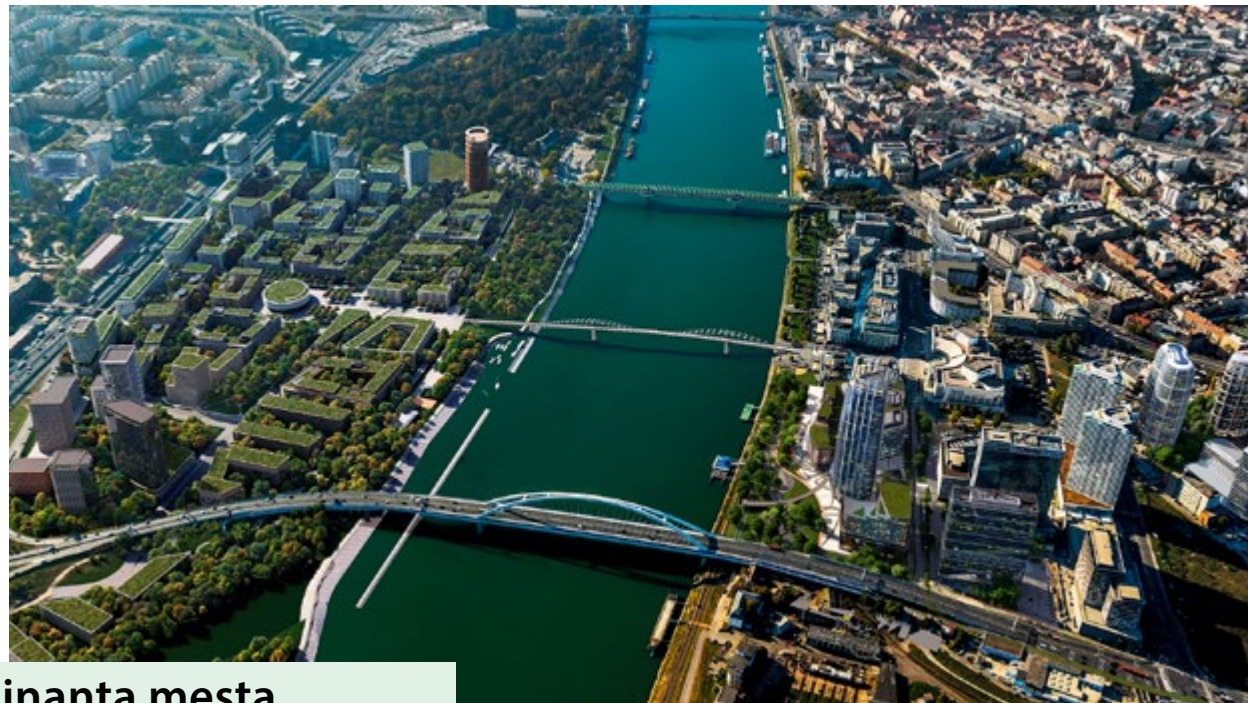
elán, tvorivosť, sú znakom toho, že si zaslúžia uznanie. V Sieni slávy BSK nájdete aj osobnosti ako sú Emília a Magdaléna Vášáryová, Mária Kráľovičová, Marta Sládečková, Eva Rysová, Juraj Kukura, Daniel Hevier, Mikuláš Huba, Peter a Pavol Hochschornerovci či Hilda Múdra. A v ostatnom 18. ročníku získal cenu i pán Milan Lasica.

Návrhy na kandidátov treba poslať do 20. septembra 2021. Súčasťou nominácie musí byť súhlas a podpis nominovaného, stručný životopis alebo ekvivalentný záznam aktivít a úspechov v prípade nominovanej organizácie, ako aj podpis nominujúceho. Prihlasovací formulár a bližšie informácie nájdete na internetovej stránke Bratislavského kraja: bratislavskykraj.sk/ocenenia

Viac ako len spojnica medzi dvoma brehmi

Pešie mosty nie sú trendom posledných rokov, ale aj v súvislosti s premenou miest z „automobilových“ na „ľudské“ sa ich vo svete buduje čoraz viac. Nielen preto má však promenádny most cez Dunaj šancu vziať prvenstvo v oblúbenosti Starému mostu.

Most ako dominanta mesta

Moderné pešie mosty súčasnosti sú funkčné, estetické, samostatne fungujúce verejné priestory a nové dominanty alebo identifikačné prvky miest. Súťaž, ktorú JTRE organizovala v spolupráci so Stavebnou fakultou a Fakultou architektúry a dizajnu Slo-

venskej technickej univerzity v Bratislave a Katedrou architektonickej tvorby Vysoké školy výtvarných umení v Bratislave, ukázala rôzne možnosti prístupu ku konštrukcii a dizajnu bratislavského promenádneho mosta a jeho napojenia na nábrežia.

Ocenené návrhy

Karmen Kovačičová, Martin Ščigulinský, Stavebná fakulta STU

Michal Krížo, Fakulta architektúry a dizajnu STU

Matouš Pluhař, Ondřej Pecháček, Fakulta architektury, ČVUT Praha

Opešom moste, ktorý má prepojiť centrálné námestia nábrežných štvrtí Eurovea City a Nové Lido, sa veľa hovorí, hoci jeho realizácii musí predchádzať zmena územného plánu v časti Nové Lido. Zodpovedný hovorca a senior PR manažér JTRE Daniel Suchý však tvrdí, že diskusie predčasné nie sú. „Most má skutočne zmysel len vtedy, keď má čo spájať. A výstavba promenádneho mosta časovo nadviaže na výstavbu Nového Lida. Veríme však, že viacročný proces aktualizácie územných plánov by mohol byť v dohľadnom čase dokončený. Preto považujeme aj diskusiu o promenádnom moste za aktuálnu,“ hovorí a vysvetľuje, že navrhovaná aktualizácia územných plánov má, okrem iného, vytvoriť aj podmienky na vybudovanie pešieho mosta tým, že posúva centrálné námestie štvrte do polohy priamo oproti Námestiu M. R. Štefánika. „Ide o náročný projekt, ktorý si vyžaduje dôkladnú prípravu a bude slúžiť ľuďom desaťročia. Nie je to teda typ stavby, ktorá by podliehala rýchlym módnym trendom.“

Dunaj dnes pretína trinásť peších mostov. V Bratislave má však rieka šírku až 300 metrov. „Dunaj nie je mestská rieka, ale veľtok, preto aj promenádny most bude výnimočný,“ pokračuje Daniel Suchý. „Okrem funkčných a estetických kritérií musí splniť náročné technické požiadavky, limity podplavnej výšky v plavebnej dráhe a premostiť aj inundačné pásmo. Tieto podmienky si tiež vyžadujú pre-

myslené riešenie bezbariérového nástupu na most.“

Jedna vec sú technické požiadavky, druhá estetické. Architekti tvrdia, že bratislavské mosty majú svoj rytmus. Striedmy Prístavný most, Starý most aj Lafranconi. Medzi nimi atraktívny Most SNP s pylónom a Most Apollo s oblúkom. Aký by mohol byť ten promenádny? Jeho definitívna podoba ešte nie je jasná, zámerom nedávnej súťaže študentov architektúry bolo práve otvoriť o nej diskusiu.

Jeho jednoznačným benefitom, na ktorom stáli aj študenti, však je, že priniesie neobmedzený panoramatický výhľad na mesto z rieky bez toho, aby si ľudia museli vopred vybrať, ktorou stranou sa vyberú a teda, aký výhľad sa im otvorí. Most bude atraktívny aj tým, že bude spájať nielen námestia dvoch častí moderného centra Bratislavy s kultúrnymi a spoločenskými inštitúciami ako SND a potenciálne Národné kultúrne a kongresové centrum, ale aj nábrežné parky a promenády na oboch brehoch. „V Novom Lide máme ambíciu vytvoriť aj nábrežnú športovo-rekreačnú zónu s obnovenou mestskou plážou Lido, ktorá prinesie Bratislavčanom a návštevníkom mesta priamy kontakt s Dunajom,“ hovorí Daniel Suchý. Tá však okrem peších návštevníkov bude lákať aj tých na bicykli. Most spájajúci Euroveu a Nové Lido sa však už dnes prezentuje ako promenádny, a napriek cyklistickému boomeru pre cyklistov nebude. „Tento most chce byť totiž viac

Aj primátor sníval o pešom moste cez Dunaj

Ešte pred zvolením za primátora Bratislavy prišiel Matúš Vallo ako architekt s projektom Mestské zásahy, ktoré majú aj rovnomennú webovú stránku. Na nej zverejňoval možné premeny Bratislavy s cieľom mesto zlepšiť. Jedným z nich bol aj peší most cez Dunaj. Situoval ho v mieste Au Café – Štúrovo námestie, kde priechody cez rieku existovali aj v minulosti. Aj jeho cieľom bolo prepojiť dve strany rieky, doslova „priblížiť park mestu“.

ako len spojnica medzi dvoma brehmi.

„Čisto pešie mosty, ktoré majú funkciu promenády s atraktívnym výhľadom priamo z rieky, nájdeme v mnohých svetových metropolách a majú prinášať práve pokojný a bezpečný promenádny a pobytový priestor pre chodcov,“ hovorí Daniel Suchý, dodáva však, že

obe spomínané štvrte prinesú aj kvalitnú cyklistickú infraštruktúru napojenú na existujúce cyklistické trasy na oboch brehoch, v nadväzujúcich mestských častiach a na Starom moste a Moste Apollo. (pn)

Foto: JTRE, mestskezasahy.sk, Vallo Sadovsky Architects, shutterstock

Pilotné kontroly v Petržalke konečne začali

Magistrát na svojej facebookovej stránke oznámil, že od 2. septembra začal s kontrolou prostredníctvom objektívnej zodpovednosti.

Termín sa posúval z júla na august, napokon sa s kontrolami začína až v septembri. Ako nás ešte v auguste informovala hovorkyňa magistrátu Katarína Rajčanová, v prvej fáze nebude pri kontrolách pomáhať skenovací auto, pracovníci ju budú robiť ručne. „Ide o deväť zamestnancov mestskej polície, ktorých zdieľame s mestskou časťou.“

Súčasný časovo náročný postup kontroly parkovania, osadenia papučie, návrat hliadky na odstránenie papučie a vypísanie pokutového bloku nahradí fotodokumentácia priestupku a systém automaticky odošle pokutu majiteľom áut. Človek si dokáže o spáchaní priestupku môže pozrieť online na adrese uvedenej v rozkaze.

Magistrát na stránke vy-

menúva priestupky, ktoré vie jednoznačne dokázať a bude postihovať. Ide o:

- parkovanie bez zaplataenia parkovného na miestach s plateným parkovným (rátajú sa sem aj rezidenčné zóny)
  - státie na chodníku bez zachovania legislatívne stanovenej šírky na prechod
  - parkovanie na zelených plochách
  - zastavenie a státie na miestach vyhradených pre ZTP bez preukazu ZTP
  - zastavenie a státie spôsobom, kedy je ohrozená bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky.
- Sadzby v prípade spáchania správneho deliktu v rámci objektívnej zodpovednosti sú pevne stanovené. „Pri porušení zákazu zastavenia a státi hrozí za spáchanie správneho deliktu držiteľovi vozidla pokuta vo výške 78 eur,“ informovala nás hovorkyňa Mestskej polície Barbora Krajčovičová. „V prípade, ak držiteľ vozidla do 15 dní od

doručenia rozkazu pokutu uhradí vo výške 2/3 stanovenej sumy (t. j. 52 eur), tá sa považuje za uhradenú v plnej výške.“

Vyššia pokuta, v sume 198 eur, hrozí len v prípadoch, ak vozidlo bez príslušného povolenia parkuje na vyhradenom parkovacom mieste pre osobu so zdravotným postihnutím, ako aj vtedy, keď poruší zákaz zastavenia a státi na železničnom priestoroch, v podjazde a v tuneli a vo vzdialenosti kratšej ako 15 metrov pred nimi a 15 metrov za nimi. Aj tu platí, že ak je pokuta uhradená do 15 dní, znižuje sa na 2/3 plnej sumy (t. j. 132 eur).

Ak si človek myslí, že priestupok nespáchal, môže podať odpor formou uvedenia v doručenom rozkaze. Takýto odpor po prijatí obhajobu mestská polícia, ktorá priestupok buď potvrdí, alebo konanie zruší. Ak mestská polícia nevie skutok obhajobou odvolať, odstupí obhajobu dopravnej polícii na KDI. (pn)

Viedeň má aj pontónový, ale...

Promenádny most v centre nemá Viedeň ani Budapešť. Pre chodcov a cyklistov dnes slúži vo Viedni most Steinitzsteg. Ten bol však pôvodne postavený ako obchádzková trasa pre dopravu počas opravy Severného mosta v roku 1996.

Viedeň má viacero peších mostov, ale väčšinou cez dunajské kanály. Zaujímavý je plávajúci most Ponte Cagrana. Ide o pontónový most pre chodcov a cyklistov cez Nový Dunaj, spája okres Kagran a Donauinsel. ■

tanec je radosť

ZÁPIS DO TANEČNEJ ŠKOLY

kurzy pre deti a mládež na školský rok 2021-22

počas mesiaca **september**

telefonicky: +421 905 144 580, mailom: skola@elledanse.sk
osobne po telefonickom dohodnutí: Vienna Gate, Kopčianska 8, Bratislava-Petržalka
Viac info a rozvrh: www.elledanse.sk

Terasu na Jungmannovej treba opraviť

„Terasa na Jungmannovej je vo vlastníctve Hlavného mesta a spravuje ju Bytové družstvo Petržalka,“ reagoval Daniel Bernát z referátu komunikácie Petržalky na otázku, či sa samospráva zaoberá havarijným stavom terasy.

Počas online diskusie o značení parkovacích miest v rámci PAAS na Dvoroch 4 starosta Ján Hrčka uviedol, že zákon samosprávy od 1. apríla umožňuje investovať do majetku, ktorý nie je jej, ale slúži verejnosti a nemá známeho majiteľa. Lenže táto terasa ho má, takže je nutné, aby sa na rekonštrukcii podieľali všetci. Prítomná viceprimátorka Tatiana Kratochvílová potvrdila, že stav terasy nie je dobrý a aktuálne prebiehajú rokovania mesta, bytového družstva a komunikujú aj s obyvateľmi, ktorí sú ochotní na opravu prispieť. *„Bytové družstvo by malo urobiť stavebnotechnický posudok kľúčových častí terasy,“* uviedla. Nasledovať by malo stretnutie, ktoré vyrieši bezpečnosť a následne aj rekonštrukciu.

(in)

Knižnica na Vavilovovej dáva „svojej“ terase život

„Človek nemusí prísť do knižnice za knihou, ale môže s ňou odchádzať,“ hovorí riaditeľka Miestnej knižnice Petržalka Katarína Bergerová a pozýva všetkých Petržalčanov na terasu pobočky na Vavilovovej. Kedysi nevyužitý priestor vďaka ich vzájomnej spolupráci s OZ Krasy terasy oživa, členovia knižnice ho využívajú ako čitateľň, nečlenovia na oddych.

Keď idete okolo Vavilovovej, nedá sa prehladiť krásne upravená predzáhradka a rovno nad ňou na terase konštrukcia pavilónu. Ten pomaly zarastá popínavými rastlinami, okolo železného plota sa zas ťahá brečtan. Predstavujem si, ako bude o pár rokov tento kúsok terasy príjemnou

zelenou oázou, kde si budete chcieť posediť, prečítať pri káve noviny alebo prelistovať knihu. To je aj víziou knihovníkov.

Ako oživa VAVILON?

Odpoveď je postupne. Minulý rok sa dali dokopy knihovníci a nadšenci z OZ Kra-

sy terasy, pretože ich nadchla predstava premeniť ničotu pred pobočkou knižnice na Vavilovovej na funkčný verejný priestor. Terasu vyčistili, natreli zábradlia, osadili črepníky, vyčistili plastiky na priečeliach a osadili pavilón. Tak vznikol VAVILON – priestor, ktorý nemusí byť len čítárňou.

V deň, keď sa vo VAVILONE stretávam s riaditeľkou knižnice Katarínou Bergerovou a Luciou Adamekovou z OZ Krasy terasy, v ňom petržalská knižnica predstavila Najkrajšie knihy Slovenska za rok 2020. Terasa zrazu žila. Mohli ste si tu s knihou v ruke posediť, dokonca poležať na ležadlách. Knižnica totiž disponuje mestským mobiliárom z projektov „Sadni si“ a „Lahni si“. „K dispozícii je na terase vo výpožičných hodinách pobočky vždy, keď je pekné počasie. A to nielen pre členov knižnice. Vítaní sú všetci,“ hovorí Katarína Bergerová

o tom, ako knihovníci vychádzajú od políc, aby boli bližšie k ľuďom. A tí reflektujú. Tento typ sedenia sa knižnici osvedčil aj na troch ďalších pobočkách. Seniori si doobeda prídu prečítať noviny, deti vraj zas milujú ležadlá. „Už iba tá kavička chýba,“ hovorím, načo Katarína Bergerová reaguje, že aj to zvažujú. Zo začiatku aspoň v podobe kávomatu.

Pomôžu „požičané“ rastliny

Hoci má terasa štyri obrovské kvetináče, niekoľko menších na plote a pod pavilónom vegetačnú plochu z rozchodníkov, ktorá mala zjemniť asfaltovú šed, stále sa mi to akosi máli. Lucia Adameková však vysvetľuje, že aj ich predstavy narazili na limity. „Pôvodne sme sem chceli umiestniť drevený altánok, pretože drevo a zeleň vždy zútulnia priestor. Lenže drevo je ťažké a ťažšie sa udržiava a terasy už majú

◀ Terasa oživa aj vďaka akciám ako sú vernisáže výstavy. Najkrajšie knihy Slovenska 2020 si v knižnici na Vavilovovej môžete pozrieť až do 24. septembra. Tie z nich, ktoré má knižnica vo fonde, sa dajú požičať aj domov, ale môžete si ich zobrať aj do čítárne na terase a pokochať sa ich krásou.

tiež niečo za sebou. Pri ich výstavbe sa, bohužiaľ, na vstavané kvetináče zabudlo a statika nepustí.“ A tak vyhrala lešenárska konštrukcia. Dnes sú to ešte holé trubky, ale Lucia hovorí, že sa s pani Kopčovou, čo sa pod VAVILONOM stará o záhradku, dohodli, že si „požičajú“ jej popínave rastliny a potiahnu ich hore. Spravili by tieň, ktorý táto južná terasa ocení. Plánujeme sem preto ešte natiahnuť oceľové lanká. Tie budú slúžiť jednak pre popínave rastliny, jednak sa na ne budú dať osadiť obrazy, ak sa tu bude konať nejaká výstava. Plány s VAVILONOM totiž knižnica má, hoci aj tie pribrzdila pandémia. „Stále sme v akoby testovacím režime. V ňom nám zatiaľ stacia na terase štyri ležadlá, dva stolíky a štyri stoličky. Veríme však, že na budúci rok už budeme mobiliár rozširovať a zavítajú k nám aj skupinky ľudí. Takí, čo si tu budú chcieť spraviť komorné

stretnutie, prednášku, niečo premietnuť,“ hovorí Katarína Bergerová. „Na spríjemnenie pobytu zvažujeme púšťať aj tichú reprodukovánú hudbu a okrem klasických čítačiek možno ponúknuť čitateľovi v určitých hodinách aj reprodukované čítanie. Technické zabezpečenie na to máme.“

Terasa je tu aj pre vás

„Vždy, keď som šla do pobočky, padol na mňa pri pohľade na prázdny priestor za bráničkou smútok... Preto sa veľmi tešíme z nášho projektu,“ hovorí Katarína Bergerová. Podobne to majú aj miestni. Sú radi, že sa o roky nevyužitý priestor konečne niekto stará, je čistý, udržiavaný a neobsadujú ho asociáli. „Veríme, že postupne si k nám ľudia nájdu cestu. Chce to čas. Zvyknúť si, že VAVILON tu je, je tu pre nich a môžu ho využívať,“ dodáva. (in) foto: in, MČ Petržalka - Ivana Vrabľová

OFFICIAL TRIBUTE SHOW
METALLICA
WITH AN ORCHESTRA
26.11.
BRATISLAVA
Edison Park
OFFICIAL TRIBUTE BAND
GARAGE DAYS
WORLD FAMOUS SYMPHONIC METAL SHOW
Viac info: www.artpartner.sk
Vstupenky: Ticket-Online.sk ticketportal.sk

26.9. | BRATISLAVA | Edison Park
NIE JE TO LEN
OBYČAJNÝ KONCERT,
JE TO NAOZAJSTNÁ SOU!
THE ORCHESTRA
LORDS OF THE SOUND
s programom
MUSIC IS COMING
Viac info: www.artpartner.sk
Vstupenky: Ticket-Online.sk ticketportal.sk

PRÁCA V MODERNEJ PREVÁDZKE

SALESIANER MIETTEX s.r.o., Panónska cesta 3943, Petržalka
hľadá do svojej prevádzky pracovné pracovníkov a pracovníčky
do **trvalého pracovného pomeru** na pozíciu

„Pracovník pracovne“

Ponúkaná mzda Pracovník pracovne (brutto) 650€
+ výkonnostné odmeny a príplatky podľa Zákonníka práce

Termín nástupu: **ihneď**

Kontaktná osoba: **Júlia Pavelová**
Tel.: **02 6825 5314, j.pavelova@salesianer.sk**

Osobnosti Petržalky

Aj tento rok ocenila samospráva šesť Petržalčanov, ktorí boli alebo sú prínosom pre našu mestskú časť.

In memoriam bol za prínos v oblasti vzdelávania a športu ocenený **Jaroslav Sopúch**, ktorý reprezentoval Slovensko v behu na supermaratónoch, maratónoch a polmaratónoch doma i v zahraničí.

Katarína Kostková prevzala cenu za celoživotnú prácu v prospech petržalských seniorov. V súčasnosti pôsobí ako podpredsedníčka Jednoty dôchodcov.

Pavlovi Šestákovi patrí ocenenie za aktivity v oblasti životného prostredia a kultúry. Okrem iného bol iniciátorom petícií za zachovanie prírodného charakteru Lúky včaky pri Malom Draždiaku či petície proti výstavbe na Tematínskej ulici.

Za prácu v oblasti vzdelávania a životného prostredia si cenu prevzal **Peter Drábik**, ktorý je garantom Univerzity tretieho veku určenej pre seniorov. Ako vášnivý včelár pomohol pri založení obecnej včelnice vo Vajnoroch, čo ho viedlo k vytvoreniu svojej vlastnej včelnice v areáli Ekonomickej univerzity.

Barbora Filo, štatutárka Materského centra Budatko, získala cenu za pomoc rodinám a marginalizovaným skupinám.

Aktivista a dobrovoľník **Jakub Kuruc**, o ktorom sme písali aj v Petržalských novinách, dostal cenu za stovky upratovacích brigád a odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov. **(mh)**

Pivničné výklenky - čo s nimi?

Ako by sa dali využiť v podstate samoučelne, nevyužívané priestory pod panelákmi, píše profesor Bohumil Kováč, vedúci Ústavu urbanizmu a územného plánovania Fakulty architektúry STU.

Pri prechádzke sídliskom, pri vnímaní budov, každý registruje najmä úroveň prízemnia – parteru stavby. Petržalské bytové domy ho nemajú vábivý – tvoria ho prevažne steny pivníc s pivničnými oknami prerušené vchodmi do domov. Je to tak preto, že naše panelové domy sa zakladali na pilotách, a tak nemajú podzemné podlažie.

Z pragmatických dôvodov dispozícia prízemnia kopíruje pôdorys štandardného podlažia. Týka sa to aj lodžií, ktoré sú v bytoch zapustené a ich plocha je cca 2m². Týmto opakovaním aj na prízemí vznikli zapustené výklenky, v sekciových doskách najmä za miestnosťou, ktorá bola pôvodne ako sušiareň alebo pred sklenou stenou vchodových "vestibulov".

Ide zrejme o architektonický zámer členiť aspoň takto fádny parter. Že nejde o technické dôvody – lodžie nie sú tepelne ani vodotesne izolované – , svedčí to, že pod niektorými lodžiami je pivničná stena v úrovni fasády. V takom prípade tí, ktorí si zasklilí lodžiu a spojili ju s kuchynou sú na tom lepšie ako tí, ktorí

kujú neblahý parter, je zasa riziko sociálneho využívania výklenkov.

Preto sa mnohé samosprávy, najmä pod tlakom bývajúcich na 1. poschodí, snažia túto otázku riešiť. Tam, kde robia rekonštrukciu domu a za nikou sú pivnice, je možné obvodovú stenu z ľahčených tvárnic vybúrať a posunúť na úroveň fasády. Pozor ale, zväčší sa tým plocha spoločných a pivničných priestorov, čo by sa malo prejavovať v listoch vlastníctva. Ak výklenok ostane, môže slúžiť aj pre motorky alebo bicykle. Existujú aj parkovacie kontajnery, ktoré by sa sem dali inštalovať. Ďalším riešením je premeniť toto miesto na príjemné chránené sedenie, najmä, ak je pred ním pekná predzáhradka. To si ale mnohí vlastníci na nižších poschodiach neprajú kvôli fajčeniu a hluku. Dajú sa sem vložiť aj veľké kvetníky, otázka je starostlivosť.“ **(pm)**

foto: in

pre vetrom, ale, žiaľ, aj ľuďmi nazhromaždený neporiadok alebo stojisko pre motoriku. Pokiaľ je tento výklenok v priamom kontakte s chodníkom, je to v podstate dobré odstavné miesto – ak s tým súhlasia vlastníci a aj požiarnici, lebo stále ide o súčasť domu. Tam, kde sú v predpolí trávniky a pred výklenkami sú vysadené kríky, ktoré mas-

Čo na to mestská polícia?

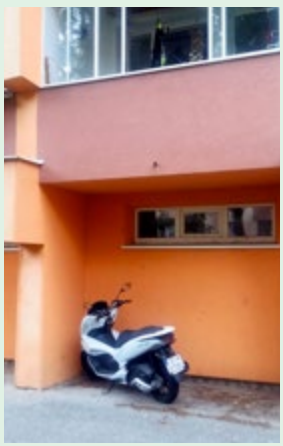
Motocykle parkujúce vo výklenkoch sú lepšie ako na chodníku alebo v parkovacom boxe, ktorých máme v Petržalke málo aj pre autá. Čo však hovorí zákon?

„Pokiaľ ide o samotné výklenky pod panelákmi, tu je potrebné v prvom rade zistiť, resp. mať vedomosť o tom, či je priestor výklenku v súkromnom vlastníctve (je súčasťou bytového domu) alebo ide o chodník,“ vysvetľuje Barbora Krajčovičová, hovorkyňa Mestskej polície hl. mesta SR Bratislavy. „Vo väčšine prípadov ide o vlastníctvo súkromných osôb, ktoré ak s takýmto spôsobom parkovania nesúhlasia, mali by si daný priestor zabezpečiť. Porušenie zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke by šlo len vtedy, ak by sa do priestoru výklenku vodič dostal jazdou motocykla po chodníku. Toto porušenie však musí byť hliadkou mestskej polície spoľahlivo zistené (vodič musí byť pri jazde po chodníku

pristihnutý). Priestupcoví vtedy hrozí bloková pokuta do výšky 50 eur.“ Dodáva, že v prípade, ak osoba motocykel na dané miesto odtlačí, je považovaná za chodca, nejde teda o jazdu po chodníku.

„Ak je priestor výklenku definovaný ako chodník, parkovanie motocyklov na ňom, obdobne ako aj v prípade iných vozidiel, upravuje §52 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Ten hovorí, že vozidlo môže zastaviť alebo stáť na okraji chodníka priľahlého k ceste, pri ktorom ostane súvislá voľná šírka chodníka najmenej 1,5 m.“

Za parkovanie na chodníku, ktorý nie je priľahlý k ceste, je možné dostať pokutu do výšky 50 eur.

Tvorte s nami Petržalské noviny

Chcete sa s nami podeliť o radosť, skúsenosť či o to, čo vás v Petržalke trápi? Píšte, pýtajte sa, komentujte na mejl petrzalskenoviny@gmail.com alebo na našom Facebooku www.facebook.com/petrzalske.noviny.

✉ Z REDAKČNEJ POŠTY

Tabuľkový smog v našom obytnom prostredí

V č. 8 na str.16 je uverejnený článok „Nápis rezervé nahrádza zákaz zastavenia“ venovaný zmene dopravného značenia vyhradených parkovacích miest. Máme jedno také v rodine, tak ma to zaujalo.

Deje sa to na základe vyhlášky, takže MČ neostáva iné, ako to realizovať. Ale dovoľm si konštatovať, že nechápem dôvody tejto výmeny značenia, keď to bolo doteraz každému zrozumiteľné, plne funkčné a vložili do neho veľa prostriedkov.. Nahradíť značku označujúcu parkovacie miesto značkou zákaz zastavenia aj keď s dodatkom „vyhradené parkovanie“, je ozaj z hľadiska logiky pritiahnuté za

vlasy. Zákaz zastavenia je značka ktorá sa používa na komunikáciách, ale modré značky sú aj na parkoviskách, ktoré nie sú súčasťou komunikácií. Iné miesta sú vyznačené vodorov-

ným značením často tak, že sú „jedným kolesom“ súčasťou cesty a druhým už na chodníku, ktorý je tiež súčasťou komunikácie. Vzniknú asi aj iné problémy - ak je v rade parkova-

cích miest pozdĺžneho parkovania jedno vyhradené miesto, tak značka zákaz zastavenia sa bude vzťahovať len na toto jedno alebo si to budeme vysvetľovať, že je platná aj ďalej, tak, ako platia všetky značky až po miesto ich zrušenia? Naviac - doterajšia modrá bola aj farebne príjemnejšia a tvarovo zosúladená s doplnujúcim údajom ako červená zákazová kruhová kombinovaná so zbytočne veľkým nápisom. Aj zrušenie vodorovného značenia prečiarknutím rezervovaného miesta krížom považujem za zbytočnú prácu „naviac“, nie nových, kde sa to teda neurobí, ale tých starých, kde sa to bude musieť premaľovať. Ak si uvedomíme, že sa toto bude týkať možno niekoľko tisíc dopravných značiek na celom Slovensku, bude nás to stáť veľa z verejných prostriedkov, ale niekto asi na dodávke nových značiek dobre zarobí. V súvislosti s množstvom - týchto a iných značiek je už toľko (desať vedľa seba nie je nič ojedinelé), že ide doslova

o tabuľkový smog v našom obytnom prostredí.

Bohumil Kováč, Bratislava

(pozn. red. Petržalka má aktuálne približne 1900 vyhradených parkovacích miest. Viac ako polovica z nich patrí obyvateľom s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP). Od 16. októbra 2019 nové vyhradené parkovacie miesta – okrem tých pre ŤZP obyvateľov samospráva nevydáva. Existujúce boxy s vyhradeným parkovaním však na požiadanie majiteľov o predĺženie povolenia môžu zostať v platnosti až do zavedenia takzvanej celomestskej parkovacej politiky alebo do zmien v petržalskej parkovacej politike. Zatiaľkom augusta bolo 1070 boxov vyhradených pre osoby s ŤZP, pre firmy a živnostníkov bolo 159 boxov a 687 boxov (35,9 %) pre fyzické osoby. V rámci petržalského parkovacieho systému je momentálne približne 18 500 modrých parkovacích miest, vyhradené zaberajú asi 10,4 % z nich. Zdroj: petržalka.sk)

A.I.I. Technické služby s.r.o. prijme ihneď

- **VODIČ „B“, „T“** - 3,58 €/hod. brutto + osobné ohodnotenie do výšky 1,85 €/hod. brutto
- **VODIČ „C“** - 4,63 €/hod. brutto + osobné ohodnotenie do výšky 2,10 €/hod. brutto
- **RUČNÝ PRACOVNÍK** - 3,58 €/hod. brutto + osobné ohodnotenie do výšky 1,45 €/hod. brutto

Letná údržba ciest a komunikácií v BA
0911 / 721 409, recepcia@aiits.sk
Základná zložka mzdy + príplatky a ODMENY

Všeobecná praktická ambulancia
Ambulapraktika s.r.o.
Poliklinika Strečnianska 13, BA - Petržalka,
PRIJÍMA NOVÝCH PACIENTOV.
Stačí zatelefonovať alebo poslať email a presun
zdravotnej dokumentácie vybavíme za Vás.
Email: mudr.demian@ambulapraktika.com
kontakt.: www.strecnianska.sk www.ambulapraktika.com
tel: 0905 592 157, 0907 793 767

Nechodia vám Petržalské noviny? Kontaktujte nás: t. č. 02 3268 8830, email: redakcia@banoviny.sk

PETRŽALSKÉ NOVINY

10. 9. 2021 • vychádzajú 27 rokov • číslo 9
 ISSN: 1338 - 1997 • Evidenčné číslo: EV 5665/18

VYDAVATEL: NIVEL PLUS s.r.o., Ivanská cesta 2D, 821 04 Bratislava • **IČO:** 35712058 • **REDAKCIA:** Ivanská cesta 2D, 821 04 Bratislava, email: jarunkova@banoviny.sk, tel: 02/62801182, **Šéfredaktorka:** Ingrid Jarunková • **Inercia:** 0911 668 469, email: skrabakova@banoviny.sk • **web:** www.banoviny.sk • **Tlač:** MAFRA a.s., tlačiareň **PR reklama je graficky vyznačená ■. Neobjednané príspevky nevraciame a nehonoriujeme.**

© 2013 Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Autori článkov si v zastúpení vydavateľom vyhradzujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a verejný prenos článkov. Vydavateľ nedal súhlas na monitoring tlače.

PETRŽALSKÉ NOVINY

čítajte aj na webe

www.bratislavskenoviny.sk

Historicky pravdepodobne najznámejší petržalský strom stál na Tyršovom nábreží v blízkosti niekdajšieho prístaviska propelera. Išlo o topoľ, ktorý tu rástol zrejme od 20. rokov 18. storočia a patrila k stromom prvej generácie porastu vtedajšieho ostrova Mostná Niva.

Príbeh najznámejšieho petržalského stromu

Napoleonov topoľ v 30. rokoch 20. storočia

Podľa dochovanej tradície pri ňom 31. augusta 1809 pobudol sám cisár Napoleon a spod jeho koruny hľadel na mesto Prešporok, ktoré krátko predtým navštívil. Strom sa neskôr stal známym ako Napoleonov topoľ.

Zaujímavosťou je, že topoľ sa spájal aj s menom maďarského básnika Gyulu Reviczského (1855 – 1889), ktorý časť

svojho života prežil v Prešporoku. Prvú báseň venovanú svojej prvej láske napísal v háj na pravom brehu Dunaja, na ktorý spomínal aj vo svojej básni pod názvom „A pozsonyi ligetben“ z roku 1880. V roku 1906 maďarský žurnalista a básnik Sándor Dézsi prišiel s myšlienkou uctiť si jeho pamiatku. Inšpiroval sa nápadom lyceálneho profesora

Mártona Győrika, ktorý na niekoľkých stromoch v Horském parku umiestnil tabule s básňami maďarských básnikov venovanými prírode. Dézsi navrhol umiestniť na starý topoľ obkolesený kruhovou lavičkou pamätnú tabuľu s textom Reviczského básne. Tabuľa s rozmermi 2,5×0,6 m, ktorú nechal vyhotoviť mestský okrásňovací spolok, bola od-

halená v roku 1907. Na bielom podklade bol čiernymi písmenami uvedený text Reviczského básne „A pozsonyi ligetben“ pozostávajúcej zo šiestich strof. Topoľ sa tak v nasledujúcom období stal známym aj ako Reviczského strom. Krátko po vzniku Československa však bola pamätná tabuľa odstránená a spojenosť s Gyulom Reviczským postupne upadla do zabudnutia.

Z dobovej tlače z roku 1928 vyplýva, že zdravotný stav topoľa s obvodom kmeňa približne 7,8 m bol zlý. Podľa vyjadrenia hlavného mestského záhradníka Klimu, životnosť bütľavého stromu bolo možné predĺžiť jeho zaplombovaním. Potrebné finančné prostriedky v sume 7 000 Kčs sa podarilo získať v krátkom čase. Bütľavina stromu bola vyplnená a kmeň bol z vonkajšej strany spevnený železnou obručou.

O tom, že topoľ sa tešil veľkej obľube verejnosti, svedčí aj spomienka politika a publicistu Bohuslava Chňoupeka, ktorý ho ale mylne označil za dub: „Napoleonov dub poznal každý domorodec. Strom bol taký chýrny, že si pri ňom dávali zalúbenci schôdzky, mamky k nemu vodili deti, učitelia školákov. Dokonca

aj Hitler, keď po Mnichove navštívil okupovaný pravý breh, hľadel na Bratislavu spod konárov Napoleonovho duba v príslušnej póze s ďalekohľadom vodcovsky priloženým k očiam, ako to zachytili dobové snímky.“

Aj napriek snahám o jeho záchranu, strom postupne spráchnivel. V roku 1955 sa na mieste, na ktorom stál, nachádzalo už iba jeho torzo. V novinách Večerník z roku 1958 bola v rubrike „Kritická kamera“ nastolená otázka, dokiaľ ešte budú petržalské nábrežie špaťiť betónová výplň a obruč zo starého topoľa. Približne o mesiac neskôr bola v rovnomennej novinách v rubrike „Ozveny“ uverejnená správa o tom, že betónová výplň spolu so železnou obručou boli 17. júna 1958 v rámci akcie „Z“ odstránené.

Mgr. Matej Čapo
foto: Ján Čomaj – Petržalka
Engerau – Ligetfalu, Vydavateľstvo Marenčin PT, archív M. Č.

Pozoruhodný tis

V Sade Janka Kráľa ešte pred niekoľkými rokmi dožíval pozoruhodný exemplár tisu obyčajného. Spájala sa s ním tradícia, podľa ktorej mal byť jeho vrcholc zostrelený v roku 1809 počas obliehania Prešporoka. V roku 1967 dosahoval tis výšku približne 12 metrov, jeho koruna bola široká okolo 20 metrov a vek bol odhadovaný na 160 – 180 rokov. V priebehu ďalších rokov strom postupne vyschol. Jeho kmeň s obvodom približne 2,4 m sa však zachoval a možno ho vidieť neďaleko sochy Janka Kráľa.

Ideálny šport pre seniorov

„Deti majú neďaleko ihrisko Jama a my máme petangovisko,“ hovorí vedúca Denného centra pre seniorov na Vyšehradskej Ružena Borzová. Seniori si ho doslova vyžiadali od starostu, ten súhlasil a dnes majú neďaleko svojej základne dve špičkové ihriská, ktoré oceňujú aj aktívni hráči petangu. Prísť si zahrať môžete aj vy.

◀ Rita Wagnerová priviedla k petangu už veľa seniorov.

mestskej časti, ktorá doň investovala tisíc eur, ale aj vďaka petržalskému poslancovi Jozefovi Fischerovi. Ihrisko bola jeho poslanecká priorita (každý poslanec si môže zvoliť, na čo venuje 5000 eur, pozn. red.).

Vek nerozhoduje

„Petang hrávam aktívne, aj so seniormi. Chodievali sme do Rančika alebo na Tyršovo nábrežie, ale pre rekreačných hráčov nebolo komfortné cestovať tam s ťažkými guľami v MHD,“ hovorí Rita Wagnerová, členka petržalského petangového klubu ŠK Guľový blesk, ktorý tiež prispel k tomu, že dnes majú seniori kvalitné ihrisko na skok od centra. „Mestská časť akceptovala náš návrh na vybudovanie ihriska,

Jednoduché pravidlá

Petang je určený pre dve 1-3-členné družstvá, ktoré sa snažia umiestniť svoje gule čo najbližšie k malej drevenej guľičke, tzv. košonu. V hre jeden proti jednému, má každý hráč po tri gule. Prvú guľu hádže prvý hráč. Druhú guľu druhý hráč. Ak ten hodí guľu, ktorá je bližšie ku košonu, hádže opäť hráč č. 1. Ak nie, hádže hráč č. 2, a to dovtedy, kým nehodí „lepšiu“ guľu. Gule sa môžu vyrážať, posúvať, a to súperove aj vlastné. Keď sú už obaja hráči bez gúľ, hru vyhráva najbližšia guľa. Ak má hráč najbližšie ku košonu dve gule, získava dva body, ak tri, získava tri body. Zápas sa hrá do 13.

Ihrisko slúži nielen seniorom od 21. júna.

z čoho sa veľmi tešíme, pretože pôvodne chceli robiť identické, ako je na Holíčskej. To má však zlý povrch aj podlažie, nehrá sa na ňom dobre. Ihrisko na Vyšehradskej je iná liga.“

Rita Wagnerová priviedla k petangu už veľa seniorov. „Vždy im hovorím: Robte, čo zvládnete a tešte sa z výsledkov. Pridte, vyskúšajte a uvidíte, že vás petang bude tešiť! Oceníte ľahkosť hry, aj pohyb na čerstvom vzduchu v komunite priateľov,“ hovorí. Celý život aktívne športovala a hoci má už dnes preukaz ŤZP, je príkladom, že každý človek môže športovať, keď chce. „V petangu totiž ozaj nerozhoduje vek, ale len chuť si zahrať.“ V Dennom centre pre seniorov na Gercenovej, ktorého je členkou, sú tri licencované ihriská, ktoré sa petangu venujú aktívne, teda hrávajú na turnajoch Slovenskej federácie

▲ Ružena Borzová (druhá zľava) hovorí, že ihrisko majú nielen vďaka mestskej časti, ale aj vďaka poslancovi Jozefovi Fischerovi. Ihrisko bola jeho poslanecká priorita.

Na petang aj bez gúľ

Na Národnom gulodrome na Tyršovom nábreží, neďaleko Au Café, sú veľkorysé priestory pre hru. Ak nemáte alebo sa vám nechce nosiť vlastné gule, organizácia Stále dobrí vám ich poskytnú. Každý utorok o 9.30h tu hráva stabilná partia ľudí, ak sa chcete pridať, rezervujte si miesto, prípadne aj gule, na staledobri@gmail.com. Zahrať si môžete aj v areáli reštaurácie Rančík, kde vám gule bezplatne zapožičajú.

rácie petangu. „V našom klube Guľový blesk máme dokonca člena, ktorý hrá z invalidného vozíka. Je v Slovenskom tíme zdravotne postihnutých a chodí po svete hrať petang. Takže, kto chce, ten môže!“

ŠK Guľový blesk pod vedením Patrika Šipoša plánuje na jeseň robiť aj ukážky petangu. „Budeme sa presúvať po rôznych ihriskách. Chceme predstaviť petang širokej mase záujemcov,“ pokračuje Rita Wagnerová s tým, že

bližšie informácie nájdu záujemcovia na ich facebookovej stránke. Nevynechajú ani Vyšehradskú. Tam by mala v dohľadnej dobe pribudnúť aj informačná tabuľa s pravidlami petangu, aj užívania ihriska. Aktuálne sa totiž deje, že si rodičia s deťmi zamieňajú petangovisko s detským ihriskom. Zostávajú tu po nich, bohužiaľ, nielen hračky, ale aj neporiadok. (in)

foto: in, archív R. W., MČ Petržalka

• KÚPIME podiel vo Vašom byte.
• KÚPIME Váš byt a môžete v ňom ostať bývať.
Tel: 0940 622 877

wüstenrot

Od septembra pre vás hráme v DK Ružinov!

Sylvia

Miláčik

NOVINKA

Milenec

Brilliantná komédia svetoznámej americkej autorky Nellie Simonovej

FRIDA

MAČOVAŤ A MILOVAŤ

MUZIKÁL

GERN. HEVIER. VOSÁTKO

Stolové futbalové

Stolové futbalové

podfuk

Humoristická komédia

Maďarínková Izba

Humoristická komédia Roberta Thomáša

LORDI

Ateliér Maroša Kramára / Oscar Wilde a Robbie Ross

Maroš Kramár - Peter Šimun - Jozef Vajda

Od septembra pre vás hráme v DK Ružinov!

wüstenrot

Predpredaj: sieť TICKETPORTAL

WWW.GEDUR.SK

Partner produkcie

	Erich Fromm	démonická bytosť, mora	vydula	natrieskajú (hovor.)	slabá stránka	Pomôcky: ítem, kaláber, šelak, oro, divís	zápach (v med.)	365 dní	značka terbia	veľmi udrieš	končíme pečenie	oraním ubrala	1. časť tajničky	skratka telovýchovnej jednoty
	skratka pre monsignor					ortodontista								
	poskytol údaje					dobroditeľ (kniž.)								
	ručajček napádam					3. časť tajničky			úponové miesto					zatínalo
Autor krížovky: Juraj Mitošinka	skratka severo-severozápadu	4. časť tajničky	hra v karty (zastar.) obtriem						maternica (anat.) trápiť (expr.)					
nehoda, konflikt				skr. pre a podobne typ rus. lietadla			odnikade druh malého netopiera							
drngem				usúkaj (zried.) chápadlá (zool.)					malý šál prírodná živica					
rozdrvil					zľahka pľeskaš gauneri					Martina (dom.) mužské meno				
Pomôcky: Alaman, nandu, uterus, tergal	mliazdil (expr.) Vladimír (dom.)					zostúpíte dolu rímske číslo 3						EČV Starej Ľubovne rapotanie		
ovládám				trochu pohrala veľa, mnoho							titul indických feudálov zauzľujú			
obruba				hamoval šabľa (bás.)			bremeno plápolanie (bás.)						2. časť tajničky	pouličný predavač novín
typ ruského lietadla (Antonov)			potrhaj podnet, pohnútka						husárska čiapka mesto v Pofsku					
mali nejaký koniec						psovitá šelma pohlcovateľ tekutinu			spinka Staro-germán					
okolitá (zastar.)					ponára ovalil (expr.)					taktiež (kniž.) skr. severozápadu				
Pomôcky: kamelot, abdkalpak, Poe	zázračné slovo (bás.)	americký spisovateľ	5. časť tajničky		obsypával sa feudálne sídlo							značka berýlia vytváral riadky		
vojenská hodnosť v tureckej armáde				škodca hrachu rímske číslo 505							rozrýval mužské meno			
otrok, sluha			hrubší konár uchopil (kniž.)			kameňolom	6. časť tajničky			Demeter (dom.) poradie				
rýľuj			chvatne kulo				obmena osáľalo							
kartová hra				rozdeľovací znak výkvet					druh vtáka značka kiloelektrónvoltu					tŕnistý ovocný ker
pije (pejor.)				oválny výrastok pooblepuj					niekde, voľakde hrana (hovor.)					
poľovalo					priateľ Bolka zlato, po španielsky					náladová pieseň grécke písmeno				
udrelo ťažkým predmetom						nech žije (z lat.) EČV Gelnice					veľká sova značka pre stat-tesla			
skratka súhvezdia Plachty (Vela)				druh nekŕčivej tkaniny				saním načerpá						
orgán zraku				kozmičný program USA				ututľávaš						